

(۱) نایا سوو دهکاتی کوتان چیبیه؟

فاکسینهکان دژ به فایرۆسی کۆرۆنا کۆفید-۱۹ دهمانپاریزن، چونکه پاریزبهندی و تهنی جهستهیمی دروست دهکات دژ به پهنای سارس کۆفیه-۲، که دره نهجامی دروستبوونی فایرۆسی کۆرۆنا کۆفید-۱۹، ئه ئه تهنی جهستهیبیه (بهرگری لهشه) یارمهتی کۆنه نامهکانمان دهدات بۆ رووبهروبوونهوهی پهتاکه، ئهگهر ئهوه بکهن (کوتان) ئهوا به مانایهکی تر ئهوه دهگهیهنیت که پاریزگاری کسانێ دهوروبه یهشتان دمهکن، ئهگهر کوتانهکانان کردبیت، به ریزهیهکی زۆر کهم مهترسی ئهوه ههیه که ئهگهر پهتاکهش بگرن زۆر نهستهمه که بیگواز ئهوه بۆ کسانێ تر، ئهوش له خۆیدا گرنگیهکی زۆری ههیه بۆ ئهوه کسانهێ که مهترسی زۆر ههیه که توشی کۆتونا کۆفید-۱۹ بین، ههروهک بهشی خزمهتگوزاری تهندروستی، ئهوه کسانهێ که تهمهنیان گهورهیه و ئهوه کسانهێ که نهخۆشی دریز خایهنیان و مهترسیداریان لهگهڵدایه.¹

به پێی ئهوه سهرچاوانهێ که ئهمرۆ دهمانین، پاریزبهندی دژ به کۆرۆنا کۆفید-۱۹ بۆ ماوهی ۶ ههتا ۸ مانگ بهردهوامی ههیه دواي کوتانهکه، ئهگهر چی کوتانهکهشتان کردبیت، چانسێکی کهم ههیه که فایرۆسی کۆرۆنا کۆفید-۱۹ بگرن، چونکه ههچ فاکسینهکی له سهدا سهدا ۱۰۰٪ ناپاریزیت، ههروهکه که زۆر گرنگه بهردهوام ههموو ریکار و پابهندییه تهندروستیه گهستهیهکان پهیرمو بکهن. ههروهک ههینتهوهی نیوان لهکاتی پهیومنییه کۆمهلاپهتیهکاندا، دهمامک بهستن، شوشتی دهستهکانمان، کاتیک ریزهیهکی زۆری کۆمهلهگه کوتان بکات (نزیکه له ۶۵٪ ههتا ۷۰٪) پاریزبهندی دژ کۆرۆنا کۆفید-۱۹ له کۆمهلهگه بلاو دهمبیتهوه.²

(۲) کێ دهبیت / یان نابیت که کوتانهکه بکات؟

له ئیستادا، ئامانجی ههلمهتی کهمپینی نیشتمانی بۆ کوتان دژ به فایرۆسی کۆرۆنا کۆفید-۱۹ ئهوهیه که ههموو ئهوه کسانهێ که تهمهنیان له سهروی ۱۸ سالهویه کوتان بکهن، خزمهتگوزارانی تهندروستی دهتوانن باشتر رینمایی هاوولاتیان بکهن تابهت بهوهی که نایا پنیوسته که کوتان بکهن یان نا دژ به فایرۆسی کۆرۆنا کۆفید-۱۹، ئهوه کسانهێ که سالانیکه خۆین مهیبوی یان ههستهموری

(حساسیهت) یان ههیه پنیوسته که سهههتا راوێژ به پزیشک بکهن، ههچ بهلگهیهک نییه که ئهوه ئاشکرا بکات کهوا فاکسینه دژ به کۆرۆنا کۆفید-۱۹ کاریگهرییهکی نهترینی ههیه لهسهه ئهگهری دووگیانبوون، وه ههچ پنیوست ناکات که له دواي کوتانهکه دور پهیریزی له دووگیانبوون بکرت، لهسهه بنهمای ئهوه زانیارییهکی که له بهردهستدا ههیه، ئهوه کسانهێ که کاردانهوهی توندی ههستهموری (حساسیهت) یان ههیه بهرامبهه به ههه پزیشکانهیهکی فاکسینه کۆرۆنا کۆفید-۱۹، پنیوسته که ئهوه کسانه کوتان دژ به فایرۆسی کۆرۆنا نکهن به مهبهستی روونهدانی کاردانهوهی کۆتپوری نهخوازاراوه، له حالهتیکدا ئهگهر ههستهموری (حساسیهت) تان به ههه جۆره دهرمانیک ههیه، پنیوسته که پزیشکهکان ناگادار بکهیتهوه پێش ئهوهی که کوتانهکه بکهیت. ئهگهر ئیستا توشبووی کۆرۆنا کۆفید-۱۹ بیت، یان ئهگهر نیشانهکانی نهخۆشیهکهت تیدایه، ئهوا دهتوانیت که پاش تیههیرینی نیشانهکان (چاکبوونهوه) کوتان بکهیت.

پنیوسته که کوتانهکه بکهه، ئهگهر چی که توشبووی کۆرۆنا کۆفید-۱۹ بهم؟

ئهگهر چی که نهخۆشی کۆرۆنا کۆفید-۱۹ شت تیههیراندبیت (چاکبووبیتهوه) پنیوسته که کوتان بکهن که له کاتیکدا بۆت پێشنیار دهکرت، پاریزبهندی که دروست دهبیت پاش توشبوونی کۆرۆنا کۆفید-۱۹ له کسێکهوه بۆ کسێکی تر جیاوازی ههیه، وه روون نیه که پاریزبهنییهکه بۆ ماوهی چهند بهردهوامی ههیه پاش توشبوونه سروشتیهکه.^۳

پلانی نیشتمانی کوتان پێشبینی دهکات که کوتان بۆ ههموو ئهوه کسانهیه که تهمهنیان لهسهروی ۱۸ سالهویه، فاکسینهکان بۆ ههموو کسهکان به خۆراپیه، کوتانهکان به پێی تیمی تهمهنهکان ریک دهخرت، پێشهکان (بۆ نمونه: خزمهتگوزارانی ههلی پێشهوهی سبستهمی تهندروستی)، یاخود ئاوینتهکردنی ئهوه کسانهێ که نهخۆشی تابهت و دریز خایهنیان لهگهڵدایه له یهک تیمدا، ورده ورده تیمه نوێکانی تریش رادهگهیهندرتین، ئهوانهێ که دهستنیشان کراون بۆ کوتان، دهتوانن تهنها لهیهک کاتدا واده (مهوعید) بۆ کوتان وهر بگرن که تیمی تهمهنهکان راگهیهندرابیت و دهستنیشان کرابیت، له ئیستادا ههموو ئهوه تهمهنانه دهستنیشان کراون که له سهروی ۳۰ سالهمن. توانای

¹ سوو دهکاتی کوتان چیبیه،

[https://www.who.int/news-room/q-a-detail/coronavirus-disease-\(covid-19\)-vaccines](https://www.who.int/news-room/q-a-detail/coronavirus-disease-(covid-19)-vaccines)

² سهیر بکه. <https://emvolio.gov.gr/syxnes-erotiseis>

نایاری ۲۰۲۱

دستنیشان کردن و وەرگرتنی رۆژکات کوتانهکه، واتا وەرگرتنی واده وەرگرتنتان ههیه، کاتیک وادهکه وەرگرتن نامیهکی نوسراویتان پین دهگات بۆ دنیابوونهموتان کهوا وادهکهتان وەرگرتوه.³

دهتوانیت که پشکنین بکهیت بۆ نهوهی که بزانیته سهه بهو تیمانهیت که پیشتر ههلبژیردراون بۆ کوتان:

- ژماره ی نامکا (ژماره ی تاییهتی خزمهتگوزاری تهندرستی) که و ژماره ی نهفیمی (ژماره ی تاییهتی باجدان) بکهیت بنوسه یاخود پاشناومکهت لهو پهیرهدا بنوسه.
- ههروهها دهتوانیت که پهیهندی به نزیکنترین نوسینگهی خزمهتگوزاری هاوولاتیان (کئپ) یان دهرمانخانهیهکهوه بکهیت بهمهیهستی نهوهی بزانیته که نایا له تیمی لهی ههلبژیردراوانهدایت بۆ کوتان.
- دهتوانیت له ریگهی پهیم (نامه) وه پشکنین بکهیت به مهیهستی نهوهی که بزانیته سهه بهو تیمه کۆمه لایهتیهیت که له ئیستادا دهتوانن کوتانهکه بکهن، پهیمیهکی نوسراو دهتوانن بۆ ژماره ۱۳۰۳۴، بهم شنبویه: ژماره ی نامکا [بهروارهکه] پاشناومکهت.

بۆ نهوهی واده (مهوعید) وهربگرن:

گرنگترین ریگه بۆ نهوهی بتوانیت که له ولاتی یونان کوتان بکهیت، نهیت واده وهربگرت، چ له نوسینگهی خزمهتگوزاری هاوولاتیان (کئپ) یان دهرمانخانهیهک بیت یاخود له ریگهی پلاتفۆری کوتانی دهولتهوه بیت، <https://emvolio.gov.gr/>.

پنویست ناکات بیکرت، چونکه فاکسینی دژ به کۆرۆنا کۆفید-۱۹ له یونان بۆ ههمووان به خۆراییه.

- نهگهر نامکا یان پایپیا ت ههیه و دنیابووتمه کهوا سهه بهو تیمهیت که دهتوانن کوتان بکهن، دهتوانن واده وهربگرن له دهرمانخانهیهک یان له نوسینگهی خزمهتگوزاری هاوولاتیان (کئپ)، تهنها شتیک که پنویست دهکات، نهوهیه که یان نامکا یان پایپیا کهتان پینیت.
- نهگهر نامکا یان پایپیا ت ههیه، ههروهها ژماره ی تاییهتی باجدان (نهفیمی) ناوی کهسی بهکارهینر و ژماره ی چوونۆروهوهی لهلیکنۆنی (TAXISnet)، دهتوانن واده (مهوعید) بۆ کوتان وهربگرن له ریگهی له پلاتفۆرمهوه: <https://emvolio.gov.gr/> لیرهدا سهیری رینماییهکان بکه، به زمانی یونانی.
- نهگهر نامکا یان پایپیا تان نییه، دهتوانن دهتوانن که ژماره ی کاتی نامکا (پامکا) وهربگرن، به مهیهستی نهوهی کوتان بکهن، بهم زوانه له لایهن دهولتهوه زانیاری زیاتر دهرنیت، که تینتان دهگهیهنیت که چۆن بتوانن (پامکا) ژماره ی کاتی خزمهتگوزاری تهندرستی وهربگرن، نهگهر پیویستان به یارمهتی ههیه، دهتوانن که پهیم (نامه) بنیرن بۆ مألپهیری RI له فهیسبووک.

+ دهولته رابگهیراند کهوا نهخشهیهکی تاییهتی کوتاندن دهیت بۆ پهناخازان که له (کهمپه سنوریهکان) ناوهندهکانی پیشوازی و ناسینهوه (کیت) ی دورگهکاندا دهمیننهوه، ههروهها بۆ له پانهبهر و پهناخازانهش که له کهمپی شارهکاندا نیشتهجی بوون، بۆ له مهیهسته له رۆژانی داهاوودا پینیشینی زانیاری زیاتر دهکرت.

(۴) من که نه نامکا / نه پایپیا / و نه نهفیمیم ههیه، دهتوانم که کوتانهکه بکهم؟

بطل، بهم زوانه زانیاری زیاتر دهرنیت سهبارت بهوهی که کهسێک نه نامکا و نه پایپیا ههیت چۆن دهتواننیت که کوتان بکات، تکایه بۆ له مهیهسته پرسیار له یهکێک له توێژمه کۆمه لایهتیهکان بکه، یان پهیمیهک (نامهیهک) بنیره بۆ مألپهیری RI له فهیسبووک.

(۵) فاکسینهکان دژ به کۆرۆنا کۆفید-۱۹، پاریزراون؟

³ له کوئ دهتوانم فاکسینهکه بکهم نهگهر توشی کۆرۆنا کۆفید-۱۹ ببهم؟ [https://www.who.int/news-room/q-a-detail/coronavirus-disease-\(covid-19\)-vaccines](https://www.who.int/news-room/q-a-detail/coronavirus-disease-(covid-19)-vaccines)

نایاری ۲۰۲۱

فاکسینهکانی دژ به فایروسی کورونا کوفید-۱۹ پارێزراون و یارمەتیتان دەدات که دوورپەرێزیتان هەبێت لە مەترسی توشبوونی سەختی کورونا کوفید-۱۹، که نەخۆش کەوتن و مردن دەگرێتەوه، بڕگه و پابهندی توند داوینکراوه به مەبەستی دڵنیاوون لە سەلامەتی هەموو فاکسینهکان که بەکار دەهیندرین دژ به فایروسی کورونا کوفید-۱۹، پابهندییهکانی سەلامەتی فاکسینهکانی دژ به فایروسی کورونا کوفید-۱۹ هەمان ئه پابهندییهکانه که بۆ هەموو فاکسینهکانی تر که دژ به پەتاکانی تر بەکار دەهیندرین له یهکیتی ئهروپا دا، ۴ کاروباری لێپێچینهوهی سەلامەتی و به ئەنجامی فاکسینهکان دژ به کوفید-۱۹ پشتگوێ نەخرا له کاتی به خێزایی دا بهشکردنیدا، ۵ پێش ئهوهی که له لایهن لیژنه ی پزیشکی نیودهولەتیهوه پهسەند بکریت، بۆ ئهوانه ی و لاتانی یهکیتی ئهروپا (یه ئه) و و لاتنهکانی تریش، هەر جۆره فاکسینهکان که بۆتان بهکار دههیندریت خراوته ژێر توێژینهوه و لیکۆلینهوهی چر و توندی پزیشکییهوه بۆ ئهوهی که دڵنیاوون هەبیت کهوا سەلامەت و به سوود و به نەنجامه، ههروهها گونجاوه بۆ کوتانی ههمووان.

ههتا ئیستا، زیاتر له سێ ملیۆن کەس له یۆنان کوتانی دژ به کورونا کوفید-۱۹ کردوه، وه لهسەر ئاستی جیهان یهک ملیار کەس ژمه یهکهمی کوتانی کردوه، ۶، وه ئازانسەکان سەبارەت به کاردانهوه لاکسیهکان، ههروهک کاردانهوهی ههستهوهی (حهسهسهت) یان کلۆکلۆ بوون یان مەیینی خوین، زۆر دهگمەن ۷، ههموومان مەترسی توشبوونی فایروسی کورونا مان ههیه، ئه مەترسییه گهرهتره له مەترسییهی که کاردانهوهیهکی دهگمەنی لاهکی دروست بێت، ههروچون که بۆ ههموو فاکسینهکانی تریش روودەدات، بهکارهینانی فاکسینهی کورونا کوفید-۱۹ بهردوام لهژێر چاودێرکردنی چر دایه، به مەبەستی ئهوهی که به سەلامەتی بهمینتیهوه بۆ ههموو ئهوه کەسانه ی که و مریدهگرن.

٦) فاکسینهکانی دژ به کورونا کوفید-۱۹، ناکامی لاههکیان دهبیت؟

ههروهک ههموو فاکسینهکان، ههرواش فاکسینهکانی دژ به کورونا کوفید-۱۹ پندمچیت که ناکامی لاههکیان ههبیت، بهلام زۆربهی ناکامهکان ساده یان مامناوهندین و له چەند رۆژێکی کهمدا تێدهمێرن، ۸، کهسانێک ههچ جۆره کاردانهوهیهکیان نیه، کهسانی تر کاردانهوهی چوون یهکیان ههیه وهک: ئاسان، سووربوونهوه و ئازار له دهروبوونهوهی شوینی دهرزیهکهدا، تا، سهڕنیشه، ماندوویی، نازاری ماسولهکهکان، ساردوسری و رشانهوه، ۹، ستافی تهندروستی داواتان لێ دهکەن که بۆ ماوهی ۱۵ ههتا ۳۰ خوولهک چاوهروانی بکەن، به مەبەستی ئهوهی کاردانهوهکانتان ههلبهسهنگین.

کاردانهوهی نیشانهکان دواي کوتانهکه مانای وایه کهوا فاکسینهکه پارێزگاری (پارێزبهندی) له کونهندامهکانتاندا دروست دهکات و کاردهکات، ئهگەر نیشانهکان زیادي کرد یان نیهگهرا نیتان ههبوو، رینماییت دهکەین که راپۆز به پزیشک یان به خزمهتگوزارانی تهندروستی بکهیت، ۱۰، به مەبەستی ئهوهی ههلبهسهنگاندنی حالهتهکهتان بکەن، ناکامی فاکسینهکان بهردوام توێژینهوهیان لهسەر دهکریت له لایهن پشپۆرانی پزیشکییهوه لهسەر ئاستی جیهانی به مەبەستی دهستنیشانکردنی دووبارهبوونهوهی کاردانهوهکان یان نیشانه نوێکانی تر، زۆر گرنگه که نامازه ی بۆ بکریت رێژهی زۆر کهمی مەترسی کاردانهوهکان بهرامبهر به سوودمەندییهکانی پارێزبهندی له فایروسی کورونا کوفید-۱۹، ۱۱.

درێزخایهنی کاردانهوهکان

ناکامه لاههکیهکان عادهتەن لهناو چەند رۆژی یهکهمی کوتانی فاکسینهکه دژ به کورونا کوفید-۱۹ دا دهردهکهون، کاردانهوهی جیدی که نەخۆشی درێزخایهین دروست بکات زۆر دهگمەنه، ههموو فاکسینهکان، ههروهها بۆ ههس یهک له فاکسینهکانی دژ به کورونا کوفید-۱۹ بۆ ماوهیهکی درێزخایهین پشکنینی چری پزیشکی لهسەر کاردانهوهکانی دهکریت، پێش ئهوهی که فاکسینهکه به شیوهیهکی گشتی دا بهش بکریت، پێشتر پشکنینی چری زیاتری لهسەر دهکریت و پهسەند دهکریت. ۱۲

دهبیت کام فاکسینه بکهم؟

دهبیت ئهوه فاکسینه بکهیت که بۆت دیاریدهکریت، ههموو فاکسینهکان که دهکریت تهواوی پهیرهوهیهکانی سەلامەتی و به ئەنجامی تێدایه.

٧) دهتوانین له پاش کوتانهکه پابهند و پهیرهوه خۆپارێزیهکان جیههین ناکهین؟

نایاری ۲۰۲۱

پاراستنی تهاو له پەتای کۆرۆنا کۆفید- ۱۹ له رینگەمی فاکسینەمکەوه دروست دەبیت، نزیکەمی ۲۱ رۆژ پاش ئەوەی که ژمی دوومی فاکسینەمکە دەکەیت، (زۆربەمی فاکسینەکان دوو ژمن) یان فاکسینە بەک ژمی (تەنها بە فاکسینە johnson & johnson)، پیش تێپەربوونی ئەو ماوەیەمی که پێویستە، بۆی هەمیە که پەتاکە بگریت، کەواتە زۆر گرنگە که پابەندییەکان پەیرمو بکەن، پەرموکردنی هێشتنەوی نێوانمان له پەییوئەندییە کۆمەڵایەتیەکاندا، ئەو چ لە ماوەدا که هەردوو ژمەمکە دەکەین، وه چ له پاش کوتانەکه.

وه له پاش ۲۱ رۆژمە، فاکسینە کۆرۆنا کۆفید- ۱۹ دەبیت بتان پارێزیت له نەخۆش کەوتن بە پەتاکە بەلام رینگەتان لێ ناگریت که کەسانی تر توش بکەن، پێ دەچیت که ماوەیەمی دیاریکراو داواکریت بە مەبەستی ئەوەی که هەمووان کوتانەکه بکەن، کەواتە زۆر گرنگە پەیرموکردنی پابەندییە سەرەتاییەکانی خۆپاراستن دژ بە کۆرۆنا کۆفید- ۱۹ (دەمامک، پاککۆزی، نیوان). له ماوەکانی وەرزی زستاندا که زۆربەمی کەسەکان مەبەستیانە که زۆربەمی کاتەکانیان له ژورمەو بەمێنەوه، زۆر گرنگە که هەواگۆری رەوتی هەبیت، بۆ نمونە زۆر جار کردنەوهی پەنجەرەکان.

۸) چۆن دەتوانم که یارمەتی / و زانیاری زیاتر وەر بگیرم؟

زانیاری سەبارەت بە نەخۆشی کۆرۆنا کۆفید- ۱۹ و کوتان له سەرچاوهی جۆراوجۆردا بەردەست خراوه، زۆربەمی سەرچاوهکان له خوارمەوه ئاماژەمی بۆ کراوه. ۱۳

۱۰) بەپێی ریکخراوهی تەندروستی گشتی نیشتمانی (نیۆدی): کاردانەوه لاومکییەکانی فاکسینەمکە دەنێدرین له رینگەمی سیستەمی کارتێ زەردەوه، که بەماداگرانی ئەلیکترۆنی رینگە پێدراوه. <https://www.eof.gr/web/guest/yellowgeneral->

مآپەرێکه به زمانی یۆنانی هەرچەندە که ئاسانکاری بۆ بەسەرکەرمەوان نییە.

<https://www.youtube.com/watch?v=A1fUMTgMoKk> (۱۱)

<https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/vaccines/safety/safety-of-vaccines.html> (۱۲)

۱۳) لیستی سەرچاوهکان لەوانەمی که تهاوی ئامادە نەبیت و پێ دەچیت که گۆرانکاری نوێی تێدا بکریت، چونکه هەندێک له دەزگا و ستافەکان زۆر زیاتر و چالاکانەتر بەشداری هەلمەتی سەرئەسەری راگەیانندن دەکەن.

- ریکخراوهی تەندروستی گشتی نیشتمانی <https://eody.gov.gr/en/covid-19/> مآپەرێکه بەردەستخراوه به زمانی یۆنانی و ئینگلیزی.
- هەلمەتی نیشتمانی کوتان <https://emvolio.gov.gr/>
- مآپەری خزمەتگوزاری یارمەتی دانی کۆمیسۆنی بالای نەتەویەکیگرتوو مەکان بۆ پەنابەرەن: <https://help.unhcr.org/greece/>
- مآپەرێکه بەردەستخراوه به زمانەکانی: ئینگلیزی، فەرەنسی، عەرەبی، فارسی، ئوردوو. [Refugee.info:https://www.refugee.info/greece](https://www.refugee.info/greece)

➤ هێلمەکانی یارمەتی دان:

- ریکخراوهی تەندروستی گشتی نیشتمانی (نیۆدی): ۰۰۳۰۲۱۰۵۲۱۲۰۰۰ : یان ۱۱۳۵ بەردەستخراوه به زمانی یۆنانی وه به زمانی ئینگلیزی له بەرواری ۷/۲۴.
- <https://www.refugee.info/greece> Refygee.info Facebook Messenger بەردەستخراوه به زمانەکانی: ئینگلیزی، فەرەنسی، عەرەبی، فارسی، ئوردوو.
- ریکخراوی خاچی سوری یۆنانی (خ س ی) سەنتەری زۆرەنزی (MFC): ۰۰۳۰۲۱۰۵۱۴۰۴۴۰ : ژمارەمی ئورمأل، یان مۆبایل ۰۰۳۰۶۹۳۴۷۲۴۸۹۳ (واچاپ / فایبەر) رۆزانی دووشەممە بۆ هەینی له ۹ی بەیانی بۆ ۸ی شەو |

نایاری ۲۰۲۱

بەردەستخراوە بە یۆنانی، ئینگلیزی، عەرەبی، فارسی/داری، پشتو، روسی، فەرەنسی، شواخیلی، کینیاریواندا، کیرودی، تورکی، ئوردوو، مادینگۆ، مالینکە، سوو سوو، فوولا و کیسی.

- ھێلی یارمەتی دانێ ئەنجومەنی یۆنانی بۆ پەنابەرانی (GCR) لێرمدا سەیری کاتەکانی کارکردن بکە:

https://www.gcr.gr/media/k2/attachments/GCR_HELPLINE_ENGLISH.pdf

➤ بە نامادە بوون. ۱۴

- خانەکانی میوانداریتی و ئوردوگاکی پێشوازی و ناسینەوه (کیت) کران: کارمەندانی (ئیۆدی) ریکخراوی تەندروستی گشتی نیشتمانی خزمەتگوزاریتان پێشکەش دەکەن.

۹) چۆن چارەسەری زانیارییە ھەلەکان و دەنگۆییەکان و قسەو قسەتۆکەکان دەکرێت؟

دەنگۆیی و ئەفسانەیی زۆر ھەمە لە دەورووبەری فاکسینی دژ بە کۆرۆنا کۆفید-۱۹، پێش ئەوەی کە زانیاریەکان سەبارەت بە فاکسینەکان لە ئەنتەرنێتدا ھەلسەنگینن، پشکیننیک بکەن ھەتا بزانیان کە ئەو زانیاریانە لە سەرچاوەی متمانەپیکراو مۆه بڵاوکرانەتەوه و بەردەوام زانیاری متمانەپیکراو دەگوازانەوه، بۆ ئەوەی یارمەتیتان بدات و راستی سەرچاوەکە بیدۆزێتەوه. ریکخراوی تەندروستی جیھانی

(ر ت ج) ھەستاوه بە ھەلسەنگاندن و پیناسین و بروانامە پێدان بە ھەندیک لە مألپەرە تەندروستییەکان لەسەر ئاستی جیھانی، کە زانیاریەکانیان تەنھا پابەندە بە سەرچاوە زانیستییە پزیشکییە بلوهرپیکراو مەکان و توئیزیئەوهی سەر بەخۆی پەسپۆرانی تایبەتەوه. ھەموو ئەو مألپەرەنە ئەندامی تۆری ئاسایشی فاکسینەکانن. (Vaccine Safety Net).

۱۴ دەتوانن کە راویژ بە پزیشکەکان یان ھەر پزیشکیکی تایبەتی تر کە نامادە بێت و نزیک بێت لە شوینی مانەو مەتەنەوه بکەن، بە مەبەستی ئەوەی رینماییتان بکات.